

Млинівський державний технолого-економічний коледж

Інструкційна картка Навчальна практика № 23

Дисципліна: Внутрішні незаразні хвороби с/г тварин.

Вид заняття: практичне заняття.

Місце проведення: клініка коледжу, навчально-дослідне господарство.

Тривалість заняття: 270 хв.

Тема: Розробка профілактичних заходів щодо внутрішніх незаразних хвороб тварин в умовах тваринницьких комплексів, ферм, клінік для дрібних видів тварин.

Мета заняття: Набути навичок у розробці профілактичних заходів при внутрішніх незаразних хворобах тварин, проведенні диспансеризації в умовах тваринницьких комплексів і ферм.

Методи: пояснення, демонстрація, бесіда, заповнення бланків, самостійна робота.

Матеріально-технічне забезпечення та дидактичні засоби, ТЗН: стенди, плакати, диспансерні картки, плани диспансеризації ВРХ у господарстві, раціони, бланки супровідних, комп'ютер, проектор, презентація.

Література (основна):

1. Судаков М.О., Береза В.І. та ін. Внутрішні незаразні хвороби с/г тварин: Практикум. – К.: Вища школа, 1995. – 206 с.
(ст. 198–200)
2. Левченко В.І., Кондрахін І.П., Судаков М.О. та ін. Внутрішні хвороби тварин / За ред. В.І. Левченка. – Біла Церква, 1999. – Ч. 1 – 376 с.
(стор. 12–15)

Інструктаж на робочому місці.

Самостійна робота

Зміст, послідовність виконання завдань.

Завдання 1. Організувати проведення диспансеризації корів і нетелів на фермі.

Методичні вказівки

Диспансеризація – це система планових діагностичних і економічно ефективних лікувально-профілактичних заходів. Основна мета диспансеризації полягає в збереженні здоров'я тварин, підвищенні продуктивності їх і створенні міцних, резистентних і високопродуктивних стад.

Диспансеризацію тварин проводять ветеринарні спеціалісти господарств, державної ветеринарної мережі з участю зооінженерів, завідуючих фермами, начальників ділень промислових тваринницьких комплексів, бригадирів. Диспансерне обстеження тварин слід проводити не менш як два рази на рік.

Диспансеризація не виключає систематичного ветеринарного нагляду за станом здоров'я тварин.

Диспансеризацію включають у план роботи ветеринарної служби господарства, ветеринарної дільниці, дільничної ветеринарної лікарні, районної та обласної станцій по боротьбі з хворобами тварин і ветеринарних лабораторій. Складається диспансеризація з трьох етапів роботи – діагностичного, терапевтичного і профілактичного.

На *діагностичному* етапі визначають умови годівлі й утримання тварин, їх продуктивність, рівень і характер обміну речовин, виявляють симптоми й синдроми захворювань, проводячи поголовне клінічне обстеження тварин і вибіркове лабораторне дослідження. За результатами клініко-лабораторних досліджень тварин ділять на три групи: клінічно здорові, клінічно здорові з порушеним обміном речовин, або без симптомів патології обміну, клінічно хворі з вираженими симптомами захворювань.

На *терапевтичному* етапі диспансеризації проводять групову терапію, методи й засоби якої визначаються рівнем культури тваринництва, технологією приготування кормів, наявністю природних ресурсів.

На *профілактичному* етапі диспансеризації проводять групову профілактику, для чого необхідно створити повноцінну кормову базу, яка відповідала б особливостям обміну речовин і рівню продуктивності тварин. Слід також забезпечити відповідність фізіологічних параметрів організму тварин гігієнічним умовам утримання і господарського використання їх.

На терапевтичному й профілактичному етапах диспансеризації проводять не тільки загальну (групову), а й часткову (індивідуальну) терапію і профілактику виявлених внутрішніх незаразних хвороб тварин.

Завдання 2. Провести аналіз раціонів с/г тварин.

Методичні вказівки

Потреба у поживних речовинах і норми годівлі.

Однією з основних умов раціональної годівлі корів і нетелів є забезпечення оптимального енергетичного рівня годівлі. Як правило, він має бути помірним. Високий рівень годівлі може допускатись періодично, при інтенсивному використанні. При рівномірному використанні без перевантажень годівля має бути помірною.

Рівень протеїнового живлення також слід диференціювати. Нетелі мають підвищену потребу в протеїні, що пояснюється фізіологічними особливостями, пов'язаними з підвищеним рефлекторним збудженням і обміном речовин.

У розрахунку на 1 кормову одиницю раціону нормами годівлі передбачено такий вміст перетравного протеїну: 100 г в непарувальний період, 1.25-130 г при середньому навантаженні і близько 140 г при підвищеному навантаженні.

Крім загальної кількості протеїну в раціонах, слід ураховувати і співвідношення його з іншими поживними речовинами, зокрема з вуглеводами. Оптимальним цукрозо-протеїновим співвідношенням у раціонах корів вважається 0,8 : 1. Наявність у раціонах оптимальної кількості вуглеводів

поліпшує травлення і використання поживних речовин, а також позитивно впливає на статеву активність. Але при згодовуванні великих кількостей вуглеводистих кормів статева активність тварин знижується.

Велике значення для підтримання хорошої відтворної здатності нетелів має достатнє забезпечення їх мінеральними речовинами, особливо фосфором. Його кількість у раціонах повинна бути у певному співвідношенні з кальцієм (близько 0,85-0,95), що досягається відповідним підбором кормів і мінеральних підгодівель. Для нормальної відтворної здатності у їх раціонах має бути достатня кількість натрію і хлору. У раціонах з розрахунку на 1 кормову одиницю повинно міститися кухонної солі і кальцію 6 г.

Передбачається згодовування таких профілактичних норм мікроелементів, мг: хлористого кобальту – 5-40, сірчаноокислої міді – 40-225, сірчаноокислого марганцю – 50-300, йодистого калію – 1,5-8, сірчаноокислого цинку – 50-225 на 1 голову за добу залежно від зони.

Організація збалансованого вітамінного живлення насамперед повинна стосуватися забезпечення корів і нетелів каротином, при недостатчі якого вичерпуються запаси вітаміну А в організмі, що знижує статеві функції тварин.

Кількість каротину в раціоні на 1 кормову одиницю повинна становити близько 45–50 мг. При цьому бажано мати у раціоні декілька джерел каротину (сіно, моркву, силос), що може максимально забезпечити достатній рівень А-вітамінного живлення. На випадок недостатньої забезпеченості тварин каротином дуже ефективною є давання тваринам препаратів вітаміну А. Потреба ж у вітаміні D задовольняється за рахунок хорошого сіна природного сушіння. При недостатчі вітаміну D в раціонах слід згодовувати, опромінені дріжджі, концентрат вітаміну D₂, риб'ячий жир. У літній період в результаті ультрафіолетової радіації сонця потреба плідників у вітаміні D задовольняється повністю, якщо тварини користуються достатніми прогулянками або знаходяться на пасовищі.

В умовах достатньої і збалансованої годівлі корів і нетелів потреба їх у вітамінах задовольняється повністю.

Корми і орієнтовні раціони.

Раціони корів і нетелів повинні відзначатися відповідною різноманітністю кормів: хороше сіно злакових і бобових культур, сінаж, коренеплоди, суміш концентрованих кормів (з подрібненого зерна злакових і бобових, висівок, макухи). У зимовий період концентровані корми у раціонах можуть становити 40-50% за поживністю, а в літній – близько 35-45%. При меншій кількості концентрованих кормів важко забезпечити достатній енергетичний рівень і повноцінність раціонів. Надмірна ж кількість концентрованих кормів (70-75% за поживністю) у раціонах викликала погіршення загального стану і зниження статевої активності (Є. П. Вещекін). Сіно в зимових раціонах повинно становити від 25 до 40%, а соковиті корми – 20-30% за поживністю. Питома вага зелених кормів у літніх раціонах становить звичайно 35-40% за поживністю. Корисно згодовувати влітку хороше сіно (10-15% за поживністю). Наведене співвідношення кормів у раціонах можна значно змінити залежно від зони. Однак помірний об'єм раціонів, достатня їх

різноманітність і висока повноцінність, доброякісність корму, що входить до складу раціону, повинні бути завжди.

Щодо абсолютної кількості окремих кормів, то, як показали досліді, проведені у Науково-дослідному інституті тваринництва Лісостепу і Полісся України (В. М. Пахучий), оптимальною кількістю хорошого кукурудзяного силосу в зимових раціонах є 8-10 кг, що становить приблизно 0,8-1 кг в розрахунку на 100 кг живої маси.

Хороше сіно повинно бути обов'язковою складовою частішою раціонів у зимовий період, його можна згодовувати 7-8 кг на 1 голову за добу з коливанням від 5 до 10 кг. Частину сіна можна замінювати трав'яною січкою або борошном штучного сушіння, яке краще згодовувати у гранульованому вигляді.

У помірній кількості слід згодовувати коренеплоди і насамперед червону моркву. Згодовування моркви (по 3—5 кг на добу) сприяє нормалізації процесу травлення і обміну речовин. З інших соковитих кормів до раціонів слід у невеликих кількостях вводити кормові (6-10 кг на добу) або цукрові (5-7 кг) буряки.

Концентровані корми найкраще згодовувати у вигляді спеціальних комбікормів або різноманітної суміші. Оптимальна кількість згодовування окремих концентрованих кормів така (кг) : вівса 1,5-2, ячменю і кукурудзи 1-1,5, проса 0,5-1, гороху і кормових бобів 0,5-1,5, висівок пшеничних 0,5-1, соняшnikової макухи 0,5-1. Суміші концентрованих кормів слід складати з урахуванням вмісту протеїну в раціонах.

При достатній різноманітності високоякісних рослинних кормів у раціонах корів і нетелів немає ніякої необхідності використовувати корми тваринного походження.

Особливо слід балансувати раціони у кінці зимового і у весняний періоди. В цей час найбільше проявляється мінеральне і вітамінне голодування тварин. Дослідження П. П. Ільїнської показали, що веспою при недостатці у раціонах вітамінів і незбалансованості їх за фосфором та кальцієм різко знижується холодостійкість і запліднювальна здатність.

У літній період корови і нетелі повинні одержувати помірну кількість зелених кормів. Рекомендується близько половини їх згодовувати у вигляді пров'яленої трави або сіна.

Зелену масу бобових культур необхідно згодовувати тільки свіжоскошеною або ж цілком висушеною.

Завдання 3. Проаналізувати режим і гігієну годівлі с/г тварин.

Методичні вказівки

Найбільш раціональною є індивідуальна триразова годівля корів і нетелів відповідно до встановленого розпорядку дня. Добову норму концентрованих кормів розділяють на три даванки. Основну кількість соковитих кормів (2/3) дають тваринам під час обідньої годівлі, а решту згодовують вранці і ввечері. Основу ранкової і вечірньої годівлі становлять концентровані корми і сіно. Зелених і соковитих кормів не слід згодовувати більше 4-6 кг за одну даванку.

Коровам, схильним до ожиріння, слід збільшувати в раціоні кількість грубих кормів, не порушуючи при цьому збалансованості раціонів.

У літній період корів і нетелів корисно утримувати на пасовищі з переведенням у спеку під навіс. Напувають корів і нетелів з автонапувалок, а коли останніх немає, слід давати чисту воду 3 рази на добу.

Завдання 4. Оформити супровідні у лабораторію ветеринарної медицини.
Методичні вказівки

СУПРОВІДНА

До _____ лабораторії ветеринарної
медицини

Адреса _____

При цьому направляється _____ проб _____
(кількість) (назва корму)

що належить _____
(господарство, населений пункт, район)

для _____
(вид дослідження)

Дата направлення проб _____

За проведені дослідження оплату гарантуємо. Наш рахунок _____

Директор (голова підприємства)

_____ (підпис)

Головний лікар ветеринарної медицини господарства

_____ (підпис)

Завдання 5. Оформити диспансерну картку корови.
Методичні вказівки

Диспансерна картка тварини

Назва господарства _____

_____ район _____ область

Кличка _____ інвентарний номер _____ рік народження _____

вид ВРХ жива маса _____ стать корова порода _____

масть _____ удій за лактацію _____ добовий удій _____ жирність _____

Дата дослідження	Вгодіваність	Будова тіла	Т	П	Д	Виявлені відхилення	Діагноз
	добра	груба	37,5-39,5 °C	50-80	12-25		
	задовільна	щільна					
	кахексія	суха					
		ніжна					

Результати лабораторного дослідження

Дата дослідження	Кров									
	еритроцити	гемоглобін	лейкоцити	кальцій	фосфор	каротин	заг. білок	лужний резерв	кетонові тіла	цукор
	4,5-7,5 Т/л	108-120 г/л	6,6-9,5 Г/л	2,38-3,13 ммоль/л	1,45-2,1 ммоль/л	900-1000 мкг/100 мл	72,5-86,0 г/л	50-65 об'ємних % CO ₂	5,5-7,0 ммоль/100 мг	2,2-3,3 ммоль/л

Сеча				Молоко				Висновок (діагноз)
відносна густина	білок	цукор	кетонові тіла	кислотність	кетонові тіла	жирність	проба на мастит	
1,025-1,050	–	–	–	16-19 ⁰	–	3,2-4,0 %	від'ємна	

Висновок.

Після виконання завдань студенти повинні

Знати: Методику розробки профілактичних заходів при внутрішніх незаразних хворобах тварин, проведенні диспансеризації в умовах тваринницьких комплексів і ферм.

Вміти: Розробляти профілактичні заходи при внутрішніх незаразних хворобах тварин, проведенні диспансеризації в умовах тваринницьких комплексів і ферм.

Заключний інструктаж і завдання додому

1. Оформлення звіту практики в зошиті.
 2. Прибирання робочих місць.
- Л. 1. С. 198–200:
Л. 2. С. 12–15.